

§ 16 b tilladelse efter lov om husdyrbrug og
anvendelse af gødning m.v.

Hold af heste
Møllevej 38, 4960 Holeby

Sags nr. 363923
Godkendelsesdato: 27. juli 2018
Lolland Kommune, Jernbanegade 7, 4930 Maribo

DATABLAD

Titel:

§ 16 b tilladelse efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. til hold af heste, Møllevvej 38, 4960 Holeby

 Lovgivning:

- Lovebekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1380 af 30. november 2017 om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug
- Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning m.v.

Dato for tilladelsen:

27. juli 2018

Ansøgning:

Nr. 203030 – version 2

Ansøger:

Kim - og Heidi Friis, Møllevvej 38, 4960 Holeby

CVR - og P nr.:

30212878 og 30212878

Ejendom:

Møllevvej 38, 4960 Holeby – ejendomsnummer 3600001153

Kontaktperson angående driften:

Kim – og Heidi Friis

Ansøgers konsulent:

VKST – Heidi Ledskov (dog ikke kontaktperson angående udkast til tilladelse)

Godkendelses- og tilsynsmyndighed:

Lolland Kommune, Teknik- og Miljømyndighed, Jernbanegade 7, 4930 Maribo

Sagsbehandler:

Natur- og miljø-sagsbehandler Catarina Jensen

Kvalitetssikring:

Fagkoordinator Dorthe Prip Lahrmann

INDHOLDSFORTEGNELSE

DATABLAD	1
INDHOLDSFORTEGNELSE	2
1. ANSØGNING, TILLADELSE OG VILKÅR	4
1.1 ANSØGNINGEN OM MILJØTILLADELSE	4
1.2 SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE.....	4
1.4 DENNE TILLADELSE	4
1.5 VILKÅR	5
1.6 OFFENTLIGHED OG KLAGEVEJLEDNING	5
1.7 MEDDELELSESPLIGT VED ÆNDRINGER, EJERFORHOLD OG UHELD.....	7
1.8 GYLDIGHED OG ANDRE GODKENDELSER.....	8
1.9 RETSBESKYTTELSE	8
2. BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE.....	9
2.1 PRODUKTIONSAREAL OG DYREHOLD	9
2.2 AMMONIAKREDUKTION	10
2.3 OPBEVARING OG HÅNDBLIVNING AF HUSDYRGØDNING	10
3. BELIGGENHED OG DE LANDSKABELIGE VÆRDIER.....	12
3.1 AFSTANDSKRAV, BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER, FREDNINGER M.V.....	12
3.2 PLANMÆSSIGE FORHOLD OG BEPLANTNING.....	13
4. AMMONIAK	14
4.1 AMMONIAK FRA ANLÆGGET	14
4.2 AMMONIAK OG RENERE TEKNOLOGI	14
4.3 AMMONIAKFØLSOMME LOKALITETER	14
4.4 AMMONIAK OG SÆRLIGT BESKYTTEDE DYRE- OG PLANTEARTER	16
4.5 AMMONIAK OG INTERNATIONALE NATURBESKYTTELSESOMRÅDER	17
5. JORD, GRUNDEVAND OG OVERFLADEVAND	20
5.1 JORD OG GRUNDEVAND.....	20
5.2 SPILDEVAND OG MØDDINGSSAFT.....	20
5.2 OVERFLADEVAND	21
6. FORURENING FRA ANLÆGGET	22
6.1 LUGT	22
6.2 SKADEDYR.....	23
6.3 AFFALD	23
6.4 STØJ	23
6.5 TRANSPORT.....	24

6.6 ANDRE PÅVIRKNINGER	24
7. EGENKONTROL.....	25

1. ANSØGNING, TILLADELSE OG VILKÅR

I dette kapitel beskrives det ansøgte, og her er den samlede vurdering, afgørelse, samt tilladelsens vilkår og beskrivelse af offentlighed samt juridiske forhold omkring tilladelsen.

1.1 ANSØGNINGEN OM MILJØTILLADELSE

Heidi og Kim Friis har søgt om etablering af halmlade på ridecenter Stald Thuja, Møllevej 38, 4960 Holeby - herefter kaldet Stald Thuja.

Etablering af halmladen kan ikke ske ved anmeldelse efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ § 10, da halmladen ønskes placeret mindre end 50 m fra nabobeboelse samt mindre end 50 m fra område, der i lokalplan er udlagt til beboelse. Derfor er der søgt om miljøtilladelse efter husdyrbrugloven² § 16 b omfattet hele ridecenteret, da der er mere end 200 m² produktionsareal til hold af heste.

Der er søgt om fortsat anvendelse af et eksisterende produktionsareal på samlet 365 m² til hold af heste på dybstrøelse, hvoraf de 77 m² er et gødningshus.

1.2 SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

Lolland Kommune meddeler hermed jf. husdyrbrugloven¹ § 16 b tilladelse til det ansøgte på baggrund af ansøgers oplysninger og på betingelse af, at tilladelsens vilkår overholdes.

Det er Lolland Kommunes samlede vurdering jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ § 33, at det ansøgte kan gennemføres uden væsentlig virkning på miljøet i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

1.4 DENNE TILLADELSE

Denne tilladelse er opbygget i kapitler i henhold til de punkter, som Lolland Kommune skal vurdere og om nødvendigt stille vilkår til jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 33, stk. 1 og § 35, stk. 1.

I hvert af kapitlerne 2 – 6 er ansøgers beskrivelse, Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering af forholdet samt evt. de nødvendige vilkår for den ansøgte drift.

Kapitel 7 omfatter vurdering af egenkontrol.

¹Bekendtgørelse nr. 1380 af 30. november 2017 om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug

² Lovebekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

1.5 VILKÅR

1. De på kort 2.1.1 markerede stalde med et samlet oplyst produktionsareal på i alt 288 m² må anvendes til hold af heste på dybstrøelse, og det markerede møddingshus på 77 m² til gødning fra staldene.
2. Halmladen/maskinhuset skal opføres i farver og materialer, der harmonerer med de øvrige bygninger på ejendommen.
3. Opstår der væsentlige gener fra fluer eller andre skadedyr ud over rotter på ejendommen, skal bekæmpelse af disse ske efter retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
4. Driften af hesteholdet må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
5. Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal - undtagen opfølgende målinger -maksimalt ske 1 gang årligt.
6. Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumenterer, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.
7. Denne tilladelse skal være let tilgængelig på ejendommen som trykt eksemplar eller elektronisk.

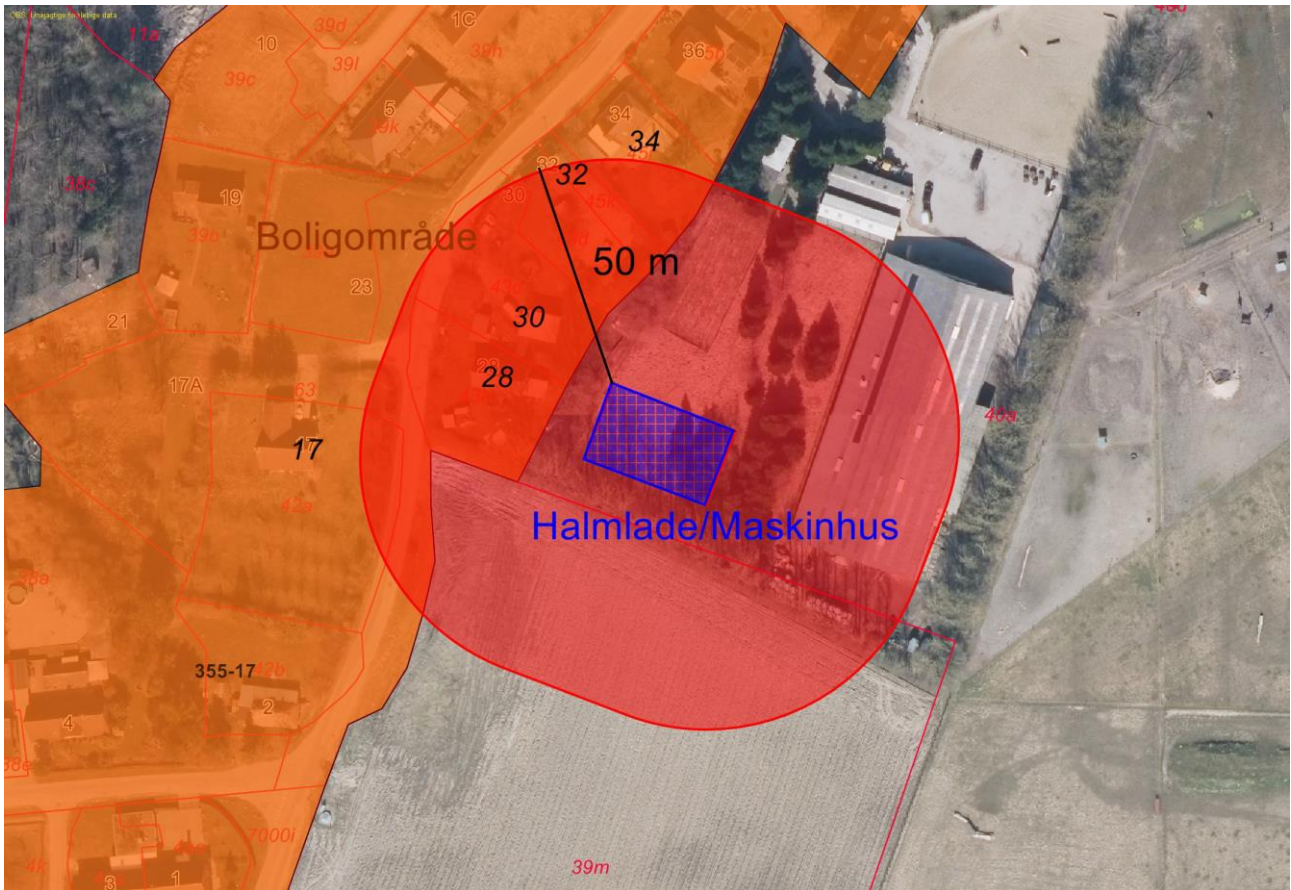
1.6 OFFENTLIGHED OG KLAGEVEJLEDNING

Høring

Udkast til denne miljøtilladelse blev den 11. juli 2018 sendt i 2 ugers høring hos ansøger. Der er samtidig sket høring af naboer beliggende i lokalplanområdet, og hvis ejendom ligger mindre end 50 m fra halmladen/maskinhuset.

Der er sket høring af ejer og lejer af følgende ejendomme: Møllevej 17, 28-30, 32 og 34

Kort 1.6.1 Den ansøgte halmlade/maskinhus i forhold til naboer og lokalplanlagt boligområde

Der kom i den forbindelse bemærkninger fra én ejendom angående bekymring for rottetilhold.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at de generelle regler angående bekæmpelse af rotter er tilstrækkelige. Bemærkningen har derfor ikke givet anledning til ændring i udkast til tilladelse.

Ved den endelige afgørelse, er naboerne orienteret om afgørelsen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 76, stk. 1. Klageberettigede er en række organisationer fastlagt i loven (se nedenfor), samt alle med en væsentlig individuel interesse i afgørelsen.

Klagen skal indsendes via Klageportalen, som findes på www.borger.dk eller på www.virk.dk. Fristen er 4 uger efter offentliggørelsen af afgørelsen, der er sket den 30. juli. Klagen skal derfor være modtaget senest 27. august 2018. Afgørelsen er offentliggjort på Lolland Kommunes hjemmeside www.lolland.dk samt på Danmarks Miljøportal www.dma.dk.

Når klagen er indgivet via Klageportalen, vurderer Lolland Kommune, om klagen giver anledning til at ændre afgørelsen. Hvis Lolland Kommune fastholder afgørelsen, sender vi relevante oplysninger i sagen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det er en forudsætning for at få behandlet klagen, at der indbetales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationers til Miljø- og Fødevareklagenævnet via Klageportalen. Hvis klageren får helt eller delvist medhold, refunderer Miljø- og Fødevareklagenævnet gebyret.

Hvis du mener, du er berettiget til at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du kontakte Lolland Kommune. Om du fritages, er Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelse.

Lolland Kommune giver besked til den, som har fået denne afgørelse, om at den er blevet påklaget.

Ifølge Husdyrgodkendelsesloven § 81, stk. 1 har en klage over denne afgørelse ikke opsættende virkning, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

Ønskes afgørelsen afgjort ved domstolene, skal retssagen jf. Husdyrbrugloven § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Godkendelsen er fremsendt til følgende:

- Heidi og Kim Friis, Møllevvej 38, 4960 Holdeby
- Styrelsen for patientsikkerhed – sjl@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening (DN) – dnlolland-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd – husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF) – natur@dof.dk, lolland@dof.dk
- Danmarks Sportsfisker Forbund – post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening – mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen – nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Friluftsrådet – fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet Storstrømmen – storstroem@friluftsradet.dk
- Dansk Botanisk Forening – perh@snm.ku.dk

1.7 MEDDELELSEPLIGT VED ÆNDRINGER, EJERFORHOLD OG UHELD

Alle ændringer og udvidelse af driften og produktionen relateret til dyreholdet på ejendommen, der ligger ud over det, der er givet mulighed for med denne tilladelse, skal forelægges Lolland Kommune til vurdering af, om ændringen eller udvidelsen kræver godkendelse eller er anmeldelsespligtig.

Lolland Kommune skal desuden underrettes, såfremt der sker ejerskifte eller udskiftning af den driftsansvarlige, eller hvis hesteholdet på ejendommen helt eller delvist ophører i en periode.

Lolland Kommune skal ligeledes underrettes, såfremt der sker hændelser på ejendommen, som har betydelig miljømæssig betydning.

1.8 GYLDIGHED OG ANDRE GODKENDELSER

Denne tilladelse skal være fuldt udnyttet senest 6 år efter den er meddelt – ellers bortfalder den del af tilladelsen, som ikke er udnyttet jf. reglerne i husdyrbrugloven.

Hvis tilladelsen efterfølgende ikke udnyttes fuldt ud i 3 på hinanden følgende år, bortfalder dele af tilladelsen jf. kontinuitetsreglerne i husdyrbrugloven.

Hesteholdet skal til enhver tid leve op til gældende regler i lovgivningen, selvom disse regler kan være skærpede i forhold til denne tilladelse.

Lolland Kommune gør desuden opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente evt. andre relevante tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning. Herunder byggetilladelse.

1.9 RETSBESKYTTELSE

Med denne godkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Retsbeskyttelsen udløber derfor i 2026 på samme dato, som denne godkendelse er givet.

Lolland Kommune kan dog i særlige tilfælde jf. Husdyrbrugloven § 40, stk. 2 meddele forbud eller påbud før de 8 år er forløbet.

Lolland Kommune den 27. juli 2018

Catarina Jensen
Natur- og miljø-sagsbehandler

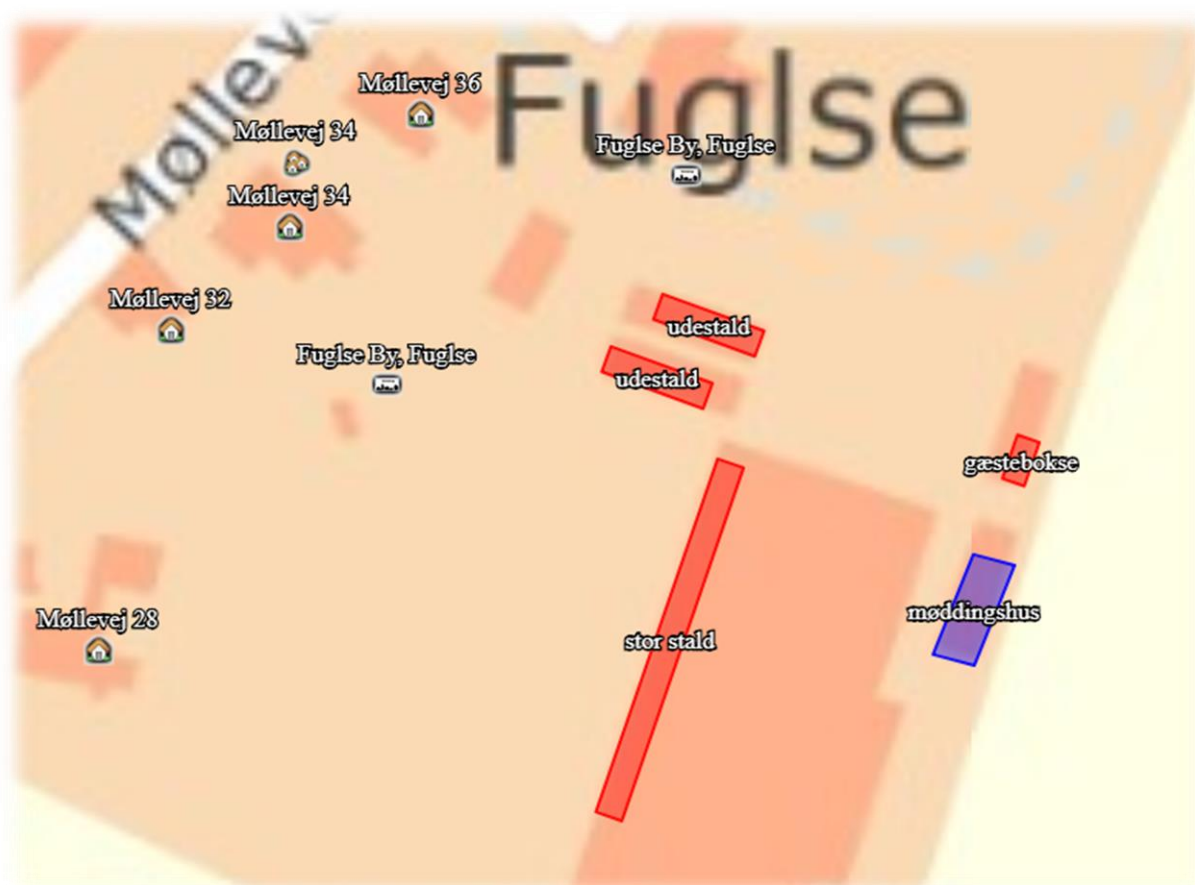
2. BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

I dette kapitel beskrives stalde og dyrehold, folde og husdyrgødning samt andre forhold omkring driften af miljømæssig betydning.

2.1 PRODUKTIONSAREAL OG DYREHOLD

Ansøgers oplysninger

Der søges om godkendelse efter husdyrbrugloven § 16 b, da der skal opføres en halmlade mindre end 50 m fra nabobeboelse samt mindre en 50 m fra område, der ved lokalplan er udlagt til boligområde. Ellers sker der ingen ændringer på ejendommen i relation til hesteholdet.

Kort 2.1.1 Oversigtskort fra den elektroniske ansøgning – der er alene anlæg til hesteholdet (stald og gødningshus) som er angivet på kortet.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er ikke tidligere meddelt miljøtilladelse eller –godkendelse til hesteholdet på ejendommen, da hesteholdet hidtil alene har været anmeldelsespligtigt.

Med vedtagelse af den nye lovpakke gældende fra den 1. august 2017 skal hold af heste på et produktionsareal på mere end 200 m² have en miljøtilladelse ved udvidelse eller ved væsentlig ændringer, der ikke kan ske ved anmeldelse efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kapitel 6.

Denne tilladelse er alene en miljøtilladelse til fortsat hold af heste på det ansøgte produktionsareal, til fortsat anvendelse af eksisterende møddingsplads samt etablering af den ansøgte halmlade/maskinhus.

Tilladelsen omfatter landzonebestemmelserne i Planloven, mens byggetilladelse skal søges – og gives særskilt.

Vilkår

- De på kort 2.1.1 markerede stalde med et samlet oplyst produktionsareal på i alt 288 m² må anvendes til hold af heste på dybstrøelse, og det markerede møddingshus på 77 m² til gødning fra staldene.

2.2 AMMONIAKREDUKTION

Ansøgers oplysninger

Der er tale om en stald med dybstrøelse og mekanisk ventilation.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der foreligger ikke teknologiblade fra Miljøstyrelsen om mulighed for reduktion af ammoniak emissionen fra hestestalde.

Lolland Kommune stiller derfor ikke vilkår om reduktion af ammoniakemissionen fra staldene.

2.3 OPBEVARING OG HÅNTERING AF HUSDYRGØDNING

Der foreligger ikke nye oplysninger fra ansøger. Etablering af halmladen/maskinhuset giver ikke anledning til ændring af de eksisterende forhold for hesteholdet på ejendommen.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er plads til maksimalt 25 heste i staldene på ejendommen. Hovedparten vil være heste på 500-700 kg.

Der vil derfor jf. landbrugets byggeblad³ årligt produceres maksimalt 25 x 5,13 tons dybstrøelse = 128 tons dybstrøelse, der jf. byggebladet vil fylde 1,7 m³/ton x 128 ton = 218 m³.

³ Byggeblad til beregning af gødningsmængder og opbevaringskapacitet - arkivnr. 95.03-03, marts 1993, revideret 28.10.2009

Gødningen afhentes løbende af en landmand, som opbevarer - og anvendes gødningen på egen ejendom. Det er derfor denne landmands ansvar, at gødningen opbevares og anvendes efter gældende lovgivning, efter den er afhentet på Møllevej 38.

Det vurderes, at kapacitet til opbevaring af staldgødning i gødningshuset er ca. 100 m³.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af hestegødningen på ejendommen, da den afhentes flere gange om året.

Da der anvendes rigeligt strøelse, og da gødningen ligger i gødningshus, er det Lolland Kommunes vurdering, at der ikke dannes møddingssaft.

Det vurderes, at gældende lovgivning om opbevaring af husdyrgødning er tilstrækkelige til, at opbevaringen sker miljømæssigt forsvarligt.

Der stilles derfor ingen vilkår til opbevaring – og håndtering af husdyrgødningen på ejendommen.

3. BELIGGENHED OG DE LANDSKABELIGE VÆRDIER

I dette kapitel beskrives anlægget i forhold til diverse afstandskrav, samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv. Desuden beskrives husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier samt beplantning.

3.1 AFSTANDSKRAV, BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER, FREDNINGER M.V.

Det skal vurderes, om placering af stalde og møddingsplads overholder de i lovgivningen fastsatte afstandskrav⁴, samt om placeringen er i strid med bygge- og beskyttelseslinier samt fredninger.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Eksisterende stalde overholder ikke alle afstandskrav til skel (30 m), område der ved lokalplan er udlagt til boligområde (50 m) samt nabobeboelse (50 m). Bygningerne er dog lovligt opført, og der er meddelt de nødvendige dispensationer.

Kort 3.1.1 Afstande mellem stalde og skel samt nabobeboelser

Angående staldene og gødningshus er disse ikke opført i strid med diverse bygge- og beskyttelseslinier eller fredninger.

⁴ Afstandskrav i husdyrbrugloven – lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. - §§ 6-8.

Den nye halmlade/maskinhus er ikke omfattet af afstandskravene i husdyrbrugloven. Opførelsen af halmladen/maskinhuset med den ansøgte placering, vil heller ikke være i strid med diverse bygge- og beskyttelseslinier eller fredninger.

Der stilles derfor ingen vilkår.

3.2 PLANMÆSSIGE FORHOLD OG BEPLANTNING

Det skal vurderes, om brug af stalde og møddingsplads er i strid med de planmæssige forhold, som beskrevet nærmere i Lolland Kommunes kommuneplan.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Stalde og møddingshus på stald Thuja ligger udenfor følgende udpegninger i Lolland Kommunes kommuneplan:

- Geologisk interesse områder
- Kulturarvsarealer
- Jordbrugsområde medsærlige natur- og landskabsinteresser
- Særlige lokale naturområder
- Økologisk forbindelse

Ejendommen og foldene er placeret i følgende område jf. kommuneplanen:

- Skovrejsning er ønsket
- Større sammenhængende landskaber

Opførelsen af halmlade/maskinhus og stalde vurderes af underordnet betydning for de landskabelige bevaringsværdier i området. Den overordnede vurdering er derfor, at etablering af halmladen/maskinhuset ikke er i strid med Lolland Kommunes kommuneplan. Der foreligger desuden ikke en lokalplan for ridecenteret.

Desuden vurderes halmladen/maskinhuset at være nødvendig for ejendommens fortsatte drift som ridecenter.

Lolland Kommune vil dog stille vilkår om, at halmladen/maskinhuset opføres i materialer, som matcher de øvrige bygninger på stedet.

Vilkår

- Halmladen/maskinhuset skal opføres i farver og materialer, der harmonerer med de øvrige bygninger på ejendommen.

4. AMMONIAK

I dette kapitel beskrives udledningen af ammoniak fra anlægget og dets betydning for natur – herunder særlig ammoniakfølsom natur og internationale naturbeskyttelsesområder, samt beregning i forhold til renere teknologi.

4.1 AMMONIAK FRA ANLÆGGET

I den elektronisk ansøgning er det beregnet at den samlede ammoniakemission fra dyreholdet er i alt 219,6 kg N pr. år. Da der ikke sker nogen ændring i dyreholdet i forbindelse med denne tilladelse, er der ingen aktuel stigning at tage hensyn til. Der er dog en stigning på 66,1 kg N i forhold til driften på ejendommen for 8 år siden (8-års drift)

Ammoniak kommer fra eksisterende staldanlæg, samt gødningshuset.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til beregningen, og der stilles ingen vilkår.

4.2 AMMONIAK OG RENERE TEKNOLOGI

Da ammoniakemissionen fra anlægget er under 750 kg ammoniak pr. år, er der ikke krav om vilkår om anvendelse af BAT, bedst tilgængelige teknik, til reduktion af ammoniakfordampningen fra husdyrbruget.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er ikke udarbejdet BAT-standardvilkår for hestestalde, og der er ikke mulighed for teknologiske tiltag som luftrensning eller gyllekøling og lignende. Derfor er det kun i forhold til opbevaring af husdyrgødningen, at der er en reel mulighed for at begrænse ammoniakfordampningen.

Da der på ejendommen er et gødningshus, vil dette begrænse mængden af ammoniak, der fordamper fra gødningen. Lolland Kommune anser et gødningshus for at opfylde kravene til BAT i forhold til opbevaring af den producerede husdyrgødning.

Der stilles ingen vilkår.

4.3 AMMONIAKFØLSOMME LOKALITETER

Her skal Lolland Kommune vurdere, om luftbåren ammoniak fra anlægget påvirker ammoniakfølsomme lokaliteter, opdelt i kategori 1, - 2 og 3 natur. Kategorierne, grænseværdierne, samt beregning af ammoniak

fra anlægget på de enkelte kategorier, er beskrevet nærmere i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁵ § 2 stk. 1 samt §§ 25-29.

- Kategori 1 natur er særlig ammoniak følsomme naturtyper beliggende i internationale naturbeskyttelsesområde (Natura 2000).
- Kategori 2 natur er særlig følsomme naturtyper beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur er andre ammoniakfølsomme naturtyper, undtaget søer.

Forskellige naturtyper har forskellige tålegrænser for luftbåren ammoniak. Baggrundsbelastningen i Lolland Kommune ligger omkring 13-15 kg N/ha/år. Dog kan der være store lokale variationer.

Kategori 1 natur

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 130 meter nord for staldene. Det drejer sig om den sydlige ende af Natura2000 området Maribosøerne. Det består af Habitatområde H156 og Fuglebeskyttelsesområde F87. Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 4.5.2.

Nærmeste kategori 1 naturområde inde i Natura 2000 området er et rigkær i Fuglse Mose. Afstanden fra staldene og hertil er over 1000 meter. Ammoniakdepositionen beregnes i ansøgningsystemet til at være 0,0 kg N/ha/år i rigkæret.

Kategori 2 natur

Nærmeste kategori 2 naturområde er et sø- og moseområde syd for Store Musse, der ligger ca. 8,5 km øst for Møllevej 38. Ammoniakdeposition fra den ansøgte drift er også her 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 3 natur

Nærmeste kategori 3 natur er den lille mose ca. 330 meter mod nordvest, samt skoven omkring Frederiksminde, som ligger ca. 400 meter mod vest. Den samlede ammoniakdeposition er begge steder beregnet til 0,1 kg N/ha/år.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der ligger ingen natur i kategori 1, 2 eller 3 i umiddelbar nærhed af staldene på Møllevej 38. De nærmeste ammoniakfølsomme arealer ligger i så stor afstand, at de modtager 0,1 kg N/ha/år eller mindre. En sådan mængde er ikke tilstrækkelig til, at der vil kunne spores en tilstandsændring på arealerne.

Det vurderes samlet set, at den beregnede ammoniakdeposition på naturarealerne omkring ejendommen ikke vil få en væsentlig negativ virkning på arealernes naturtilstand. Der stilles derfor ingen skærpende krav i forhold til kategori 1, 2 og 3 natur, og der stilles ingen vilkår.

---

⁵ Bekendtgørelse nr. 1380 af 30. november 2017 om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug

Kort 4.3.1 Afstande til kategori 1 og 3 natur. Nærmeste kategori 2 natur ligger 8,5 km mod øst, udenfor kortet

4.4 AMMONIAK OG SÆRLIGT BESKYTTEDE DYRE- OG PLANTEARTER

Her skal Lolland Kommune vurdere, om der er arter omfattet af Habitatdirektivet, som er de samme arter, som er omfattet af Habitatbekendtgørelsen bilag IV (bilag IV arter eller særligt beskyttede dyre- og plantearter).

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ikke kendskab til bilag IV plantearter, der kan påvirkes af den ansøgte drift af stalden.

I forhold til dyrearter på bilag IV, er det Lolland Kommunes vurdering, at det alene er padder tilknyttet vandhullerne nær ejendommen, som kan blive påvirket af ammoniak fra det ansøgte staldanlæg. Påvirkning kan ske ved, at vandhullerne ved kraftig ammoniakpåvirkning hurtigere gror til og dermed bliver uegnede som yngle- og levested for de særligt beskyttede padder.

Der ligger en række beskyttede vandhuller og søer omkring ejendommen. Tættest på ligger et vandhul 115 meter nord for ejendommen, det vil modtage et samlet ammoniakbidrag på 0,2 kg N/ha/år. Totaldepositionen i ansøgt drift vil være 0,3 kg N/ha/år eller mindre for øvrige vandhuller længere fra ejendommen.

For alle vandhuller gælder det, at der er tale om næringsrige småsøer af naturtypen 3150, der som udgangspunkt ikke har en øvre tålegrænse. Det er Lolland Kommunes vurdering, at en mer-deposition i intervallet 0,1 til 0,3 kg N ha/ år ikke vil have en målbar indflydelse på vandhullernes tilstand som yngle- og levested for padder.

Samlet vurderes det derfor, at ammoniakpåvirkningen fra staldanlægget ikke vil kunne påvirke de særligt beskyttede bilag IV dyre- og plantearter negativt, og der stilles ingen vilkår.

Kort 4.3.2 Afstande til nærmeste potentielle levesteder for bilag IV arter, der kan påvirkes af ammoniak.

4.5 AMMONIAK OG INTERNATIONALE NATURBESKYTTELSESOMRÅDER

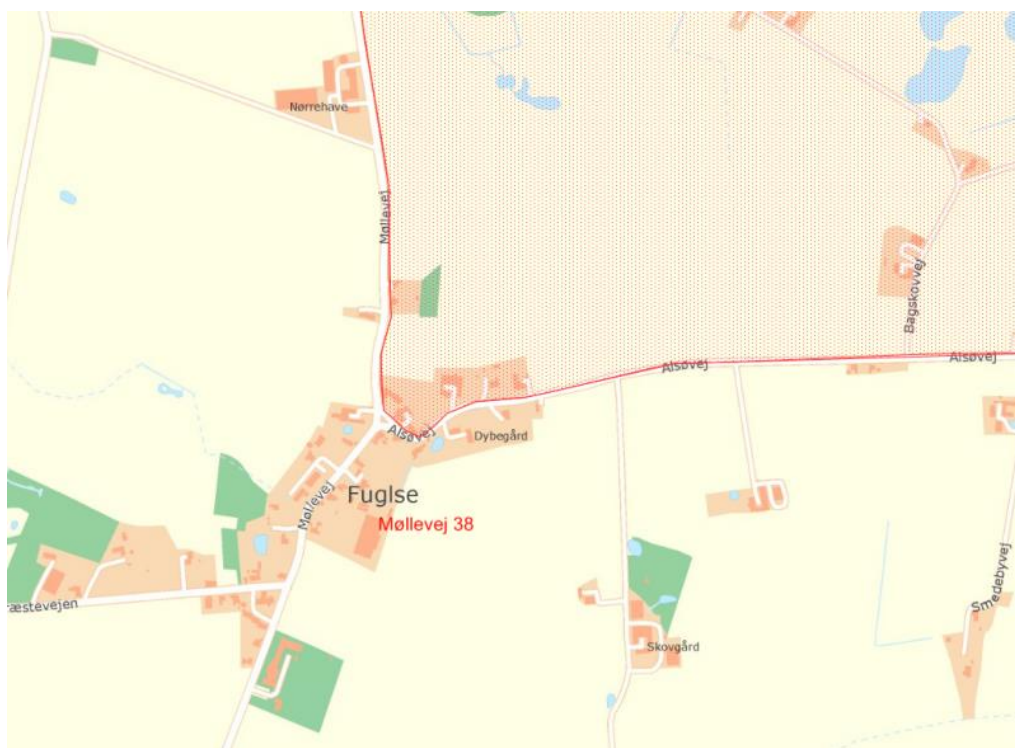
Her skal Lolland Kommune vurdere ammoniak fra anlæggets påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder - kaldet Natura 2000.

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 100 meter nord for ejendommen. Det drejer sig om den sydlige ende af Natura2000 området Maribosøerne. Det består af Habitatområde H156 og Fuglebeskyttelsesområde F87.

Natura 2000-området har et areal på 3.806 ha, hvoraf en stor del er søer. Skovarealet er på 953 ha, hvoraf 624 ha er med fredskovspligt. Blot 9 ha er statsejet. Maribosøerne er udlagt til natur- og vildtreservat og er desuden Danmarks eneste Ramsarområde med ferskvand. Siden 1994 har søerne været en del af den regionale naturpark Maribosøerne.

De store søer er relativt rene, lavvandede og med omfattende bundvegetation. De er rige på øer, holme og næs, og søbredden er meget bugtet. Den sjældne vandplante stor najade har her sin største bestand i Danmark og er udbredt i alle de tre store søer inden for Natura 2000-området. Her findes også fiskearten pignmerling.

Rørsumpen langs søbredderne er over flere strækninger i Søndersø domineret af halvgræsarten hvas avneknippe, og enkelte steder er der dannet hængesæk ud i søen. I skovene yngler havørn, hvepsevåge, lærkefalk og pirol, og der forekommer hele ti arter af flagermus, heriblandt bredøret flagermus. Skovene på øerne rummer indslag af små- og storbladet lind og skærmelm.

Kort 4.5.1 Beliggenhed af nærmeste Natura 2000 områder, Maribosøerne.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at natur i internationale naturbeskyttelsesområder ikke på nogen måde vil kunne påvirkes negativt af den ansøgte drift.

Der stilles derfor ingen vilkår.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 156

Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	NY	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)		Brunvandet sø (3160)
	Kalkoverdrev* (6210)		Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)		Hængesæk (7140)
	Avneknippemose* (7210)		Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)		Bøg på muld (9130)
	Bøg på kalk (9150)		Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)		Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Sumpvindelsnegl (1016)		Pigsmørling (1149)
	Stor vandsalamander (1166)		Bredøret flagermus (1308)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 87

Fugle:	Rørdrum (Y)		Grågåse (T)
	Knarand (T)	NY	Skeand (T)
	Taffeland (T)		Troldand (T)
	Lille Skallesluger (T)		Hvepsevåge (Y)
	Havørn (TY)		Rørhøg (Y)
	Blishøne (T)	NY	Trane (Y)
	Fjordterne (Y)		

Tabel 4.5.2 Udpegningsgrundlag for Natura2000 område Maribosøerne.

5. JORD, GRUNDEVAND OG OVERFLADEVAND

I dette kapitel beskrives anlægget i forhold til jord, grundvand og overfladevand.

5.1 JORD OG GRUNDEVAND

Staldene på ejendommen er med betongulv uden afløb.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune skal vurdere, om den ansøgte drift giver anledning til risiko for forurening af jord eller grundvand.

Det forventes, at strøelsen i hesteboksene opsuger ajle fra hestene. Det er Lolland Kommunes vurdering, at overholdelse af bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen om staldgulve og møddingspladser sikrer, at staldanlægget og møddingspladsen ikke giver anledning til forurening af jord og grundvand.

Der stilles derfor ingen vilkår.

5.2 SPILDEVAND OG MØDDINGSSAFT

Alt sanitært fra ejendommen ledes til offentlig kloak

Vaskevand fra vaske- og strigleplads i stalden afledes ligeledes til offentlig kloak.

Da der anvendes rigeligt med strøelse og staldgødningen opbevares i gødningshus, opstår der ikke møddingssaft på ejendommen.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune skal vurdere, om spildevand i forbindelse med den ansøgte drift giver anledning til forurening

Det forventes ikke, at der afsættes gødning eller ajle på vaske- og striglepladsen. Vandet kan indeholde dog indeholde sæberester.

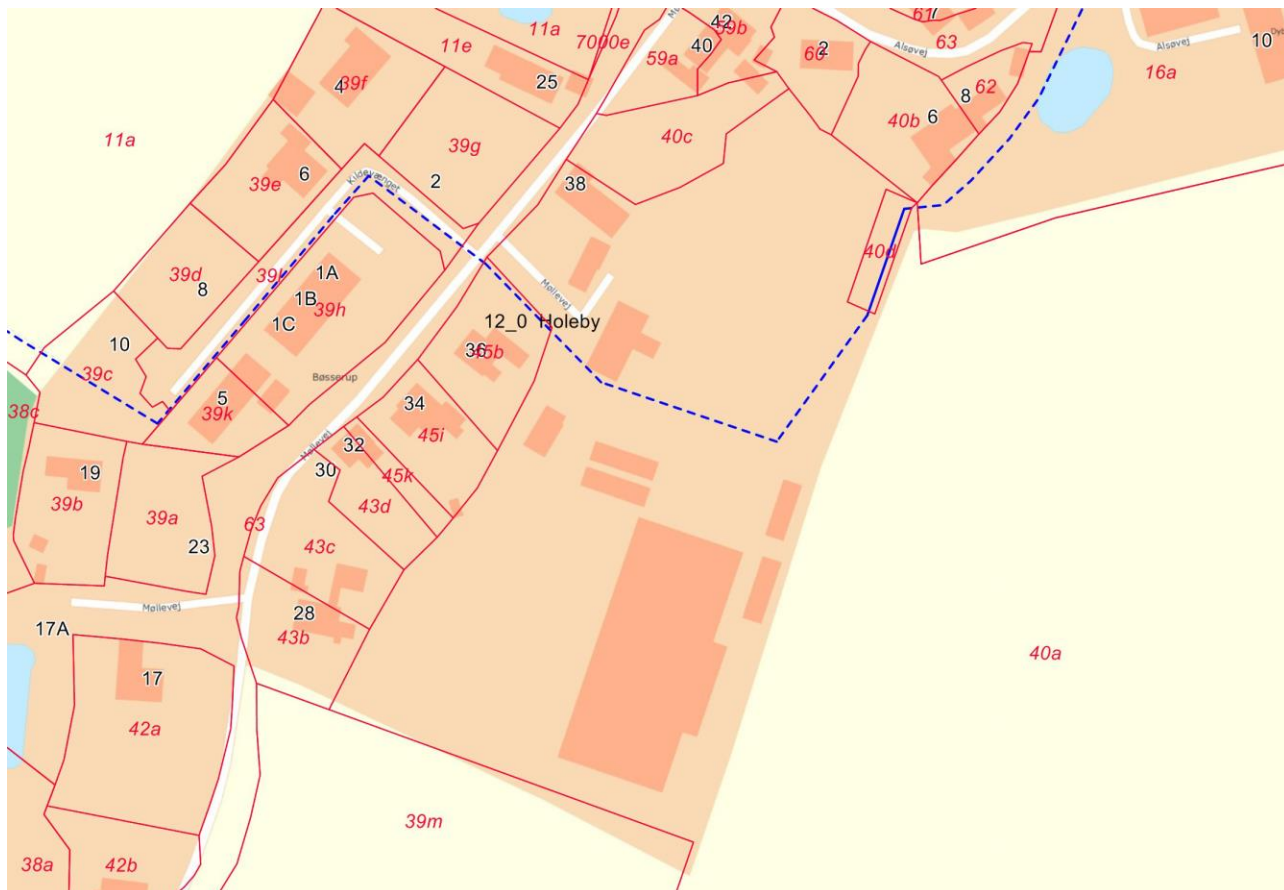
Det er Lolland Kommunes vurdering, at den ansøgte afledning af spildevand ikke vil give anledning til forurening af jord, grundvand eller overfladevand, såfremt bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen efterkommes.

Såfremt der sker ændringer af eksisterende forhold, skal der fremsendes ansøgning til Lolland Kommune.

Der stilles ingen vilkår.

5.2 OVERFLADEVAND

Tag- og overfladevand fra stalde og gødningshus afledes ikke til offentlig kloak, da disse bygninger ligger uden for kloakeret område. Vandet afledes til markdræn og dermed til vandløb rørlagt kommunevandløb nr. 12_0, der løber gennem ejendommen.

Kort 5.2.1 Stald Thuja og kommunevandløb 12_0

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Afledning af overfladevand fra den nye halmlade/maskinhus skal ske til som nedsivning eller til markdræn, da halmladen/maskinhuset ikke ligger i et kloakopland. Tilladelse til etablering af nedsivningsanlæg skal søges særskilt.

Lolland Kommune har ellers ingen bemærkninger til afledning af overfladevand.

Ved ændringer, skal der meddels tilladelse fra Lolland Kommune.

Der stilles ingen vilkår.

6. FORURENING FRA ANLÆGGET

I dette kapitel beskrives anlæggets direkte påvirkning af omgivelserne – undtagen ammoniak og samt påvirkning af jord, grundvand og overfladevand, som behandles særskilt.

6.1 LUGT

I den elektroniske ansøgning er der lavet en lugtberegning. Der er beregnet en lugtgenegrænse i forhold til enkelt beliggende beboelser uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger (maksimalt 15 OUE⁶), samlet bebyggelse og områder i landzone, hvor der ved lokalplan er fastlagt områder med beboelse eller samlet bebyggelse (maksimalt 7 OUE), samt byzone (maksimalt 5 OUE).

Område	Andre ejendom. med > 75 DE	Model	Ukorrigeret Geneafstand ansøgt - meter	Korrigeret gene- afstand ansøgt - meter	Vægtet gennem- snits Afstand - meter	Genekriterie overholdt
Enkelt bolig Møllevej 36	0	Ny	0	0	66,5 m	Ja
Samlet bebyggelse Møllevej 34	0	Ny	0	0	72,4 m	Ja
Eksisterende eller fremtidig byzone Fuglse ⁷	0	NY	0	0	485,3	Ja

Tabel 6.1.1 Lugtberegning fra den elektroniske ansøgning – se fodnote 7

Tabellen skal læses således, at der ikke er afstandskrav mellem stalden (beregnet lugtcentrum) til den nærmeste enkelt beliggende bolig uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger. Der er reelt ca. 66 m. Kravet er derfor overholdt.

Beregning af geneafstand til 0 m, betyder, at det vurderes, at lugt fra hesteholdet på ejendommen ikke vil være til gene for naboer m.v.

Er den korrigerede geneafstand (beregnet) mindre end den vægtede gennemsnitsafstand (den faktiske afstand fra et beregnet lugtcentrum), er kravet overholdt.

⁶ OUE = odour units (lugtenheder)

⁷ Fuglse er indsat som byzone. Det er dog ikke korrekt. Nærmeste byzone er Holeby, som ligger betydelig længere væk. Kravet er dog under alle omstændigheder overholdt.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Da genekriterierne for de 3 grupper beboelser er overholdt, har Lolland Kommune ingen bemærkninger.

Det er ligeledes Lolland Kommunes vurdering, at såfremt gældende lovgivning for erhvervsmæssigt dyrehold overholdes, vil driften af stalden ikke give anledning til unødige lugtgener.

Der stilles derfor ingen vilkår.

6.2 SKADEDYR

På ejendomme med hestehold kan der forekomme skadedyr som eksempelvis fluer og rotter mv.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det vurderes, at det under normale omstændigheder er tilstrækkelig med den kommunale rottebekæmpelse til bekæmpelse af rotter.

Giver hesteholdet anledning til væsentlige fluegener eller fra andre skadedyr ud over rotter, skal der ske bekæmpelse af disse efter retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Vilkår

- Opstår der væsentlige gener fra fluer eller andre skadedyr ud over rotter på ejendommen, skal bekæmpelse af disse ske efter retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

6.3 AFFALD

Ansøger har ikke fremsendt oplysninger om affald i relation til driften af hesteholdet.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det tilstrækkeligt, at gældende lovgivning om opbevaring og bortskaffelse af affald samt Lolland Kommunes affaldsregulativer overholdes.

Der stilles derfor ingen vilkår.

6.4 STØJ

Ansøger har ikke fremsendt oplysninger om støj i relation til driften af hesteholdet.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at Miljøstyrelsens vejledning om støj fra landbrug til enhver tid skal overholdes. Desuden stilles der vilkår om, at evt. støjmåling skal ske efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Vilkår

- Driften af hesteholdet må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
- Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal - undtagen opfølgende målinger - maksimalt ske 1 gang årligt.
- Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumentere, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

6.5 TRANSPORT

Ansøger har ikke fremsendt oplysninger om transport i relation til driften af hesteholdet.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at kørsel til - og fra ejendommen med privatbiler, hestetrailere, transport af strøelse og foder m.v. samt hestegødning ikke giver anledning til væsentlige gener for naboerne.

Der stilles derfor ingen vilkår.

6.6 ANDRE PÅVIRKNINGER

Ansøger har ikke fremsendt oplysninger om andre påvirkninger i relation til driften af hesteholdet.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke ved driften af ejendommen med stalde og gødningshus, vil være andre væsentlige påvirkninger af naboerne.

Der stilles derfor ingen vilkår.

7. EGENKONTROL

I dette kapitel er krav om egenkontrol fra de foregående kapitler samlet.

Der foreligger ingen oplysninger fra ansøger.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Ud over egenkontrol fastsat i lovgivningen, er det Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for vilkår om egenkontrol.

Det forventes, at personer, der håndterer staldgødning, orienteres om reglerne om håndtering af gødningen.

Der stilles vilkår om, at der på ejendommen skal være et let tilgængeligt eksemplar af denne tilladelse. Tilgængeligheden må gerne være elektronisk.

Vilkår

- Denne tilladelse skal være let tilgængelig på ejendommen som trykt eksemplar eller elektronisk.